

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

DODATOK č. 6

k štátnemu vzdelávaciemu programu pre primárne vzdelávanie – 1. stupeň základnej školy
schválenému Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
dňa 6.2.2015 pod číslom 2015-5129/1758:1-10A0 s platnosťou od 1.9.2015

*„Dodatok k vzdelávacím štandardom pre vyučovacie predmety vlastiveda a hudobná výchova
v školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny – 1. stupeň základnej školy“*

SCHVÁLILO

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 26.5.2020 pod číslom 2020/10884:1-C1620
s platnosťou od 1.9.2020

Dodatok k vzdelávacím štandardom pre vyučovacie predmety vlastiveda a hudobná výchova v školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny – 1. stupeň základnej školy

Úvod

*Dodatok k vzdelávacím štandardom z vyučovacích predmetov vlastiveda a hudobná výchova pre 1. stupeň základnej školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny*¹ (ďalej len Dodatok) je špecifický pedagogický dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s platným *Štátnym vzdelávacím programom pre primárne vzdelávanie – 1. stupeň základnej školy*², vrátane rámcových učebných plánov a vzdelávacích štandardov z vlastivedy a hudobnej výchovy.

Cieľom dokumentu je vymedziť obsah, prostredníctvom ktorého žiaci škôl s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny poznávajú hodnoty vlastnej národnostnej kultúry a zároveň si uvedomujú a posilňujú svoju národnostnú identitu.

Dodatok vychádza z *Akčného plánu ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2016 – 2020 (operačný cieľ č. 3)*³ a zohľadňuje podklady vypracované zástupcami vybraných národnostných menšín (maďarskej, nemeckej, rómskej, rusínskej, ruskej a ukrajinskej) žijúcich v Slovenskej republike.

Špecifickosť dokumentu Dodatok spočíva v stanovení všeobecných a špecifických cieľov pre vymedzený obsah vyučovacích predmetov vlastiveda a hudobná výchova podľa platného vzdelávacieho štandardu uvedených predmetov, ktorý sa povinne zapracuje do školského vzdelávacieho programu škôl s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny s dôrazom na špecifiká danej národnostnej menšiny.

Dokument predstavuje podklad aj pre tvorbu materiálnych didaktických prostriedkov pre vyučovacie predmety vlastiveda a hudobná výchova pre 1. stupeň základnej školy s vyučovacím jazykom národnostných menšín v Slovenskej republike.

¹ Dodatok k vzdelávacím štandardom pre vyučovacie predmety vlastiveda a hudobná výchova v školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny – 1. stupeň môžu využiť aj základné školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny.

² http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/svp_pv_2015.pdf

³ https://www.narodnostnemensiny.gov.sk/data/files/6765_akcny-plan-ochrany-prav-osob-patriacich-k-narodnostnym-mensinam-a-etnickym-skupinam-na-roky-2016-%E2%80%93-2020.pdf

VŠEOBECNÉ CIELE PREDMETOV

Žiaci:

- si uvedomujú kultúrnu a jazykovú pestrosť v rámci Slovenska, Európy,
- si utvárajú povedomie vlastnej národnostnej a kultúrnej identity,
- si utvárajú kladný vzťah a toleranciu k slovenskému národu a k ostatným národnostným menšinám, etnikám a etnickým skupinám,
- vnímajú odlišnosti a rovnosti v oblasti kultúry národnostných menšín,
- sa zaujímajú o kultúrne a literárne dedičstvo slovenského národa a ostatných národov,
- poznávajú kultúrne a umelecké pamiatky národnostných menšín na území Slovenska,
- sa učia orientovať vo svete hudobného umenia z pohľadu národnostnej menšiny.

VLASTIVEDA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiaka v rámci Dodatku sú určené za celý stupeň vzdelávania. Rozdelenie učebného obsahu do ročníkov v rámci 1. stupňa základnej školy je v kompetencii učiteľa, resp. školy.

Dodatok vychádza z platného *Vzdelávacieho štandardu vyučovacieho predmetu vlastiveda*⁴ bez rozšírenia obsahového a výkonového štandardu.

Vymedzený obsah sa zapracuje do školského vzdelávacieho programu v súlade so stanovenými špecifickými cieľmi vyučovacieho predmetu vlastiveda s prihliadnutím na špecifiká regiónu z pohľadu danej národnostnej menšiny (maďarskej, nemeckej, rómskej, rusínskej, ruskej, ukrajinskej).

Vymedzený obsah sa implementuje do vyučovacieho procesu:

- a) bez navýšenia časovej dotácie – s využitím medzipredmetových vzťahov a prierezových tém v rámci povinnej hodinovej dotácie,
- b) s navýšením časovej dotácie z disponibilných hodín – postupovať podľa Štátneho vzdelávacieho programu (pozri aj *Manuál na tvorbu školských vzdelávacích programov pre základnú školu*⁵).

⁴ http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/vlastiveda_pv_2014.pdf

⁵ http://www.statpedu.sk/files/sk/svp/zavadzanie-isvp-ms-zs-gym/zakladna-sola/manual/manual_zs_05112015.pdf

ŠPECIFICKÉ CIELE PREDMETU

Žiaci v rámci vlastného regiónu poznajú:

- historické a geografické pomenovania obcí, kde jednotlivé národnostné menšiny žili, resp. v súčasnosti žijú,
- obce a mestá obývané národnostnými menšinami,
- obce, ktorých názvy svedčia o pôvode obyvateľstva žijúceho v danom regióne (napr. Veľký Meder – Nagymegyer, Ruská Nová Ves...),
- najvýznamnejšie múzeá, divadlá, galérie spojené s kultúrou a umením národnostnej menšiny,
- symboly národnostnej menšiny, resp. národa, ku ktorému patrí národnostná menšina,
- osobnosti histórie a vedy (napr. cestovatelia, vedci...),
- remeslá typické pre národnostné menšiny,
- výber z ľudovej slovesnosti a povestí s tematikou národnostnej menšiny,
- zvyky a obyčaje z pohľadu národnostných menšín žijúcich v regióne,
- sviatky z pohľadu národnostných menšín žijúcich v regióne.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<i>K obsahovému štandardu sa nepridávajú ďalšie výkonové štandardy.</i> <i>Výkonový štandard určený v platnom vzdelávacom štandarde pre vlastivedu zostáva nemenný.</i>	<i>Nižšie uvedený obsah je vymedzený z platného obsahového štandardu a implementuje sa do vyučovacieho procesu v zmysle Dodatku.</i> Moja obec • moja obec, miestna krajina, okolie školy, bydliska • predkovia, dedina alebo mesto (aj s opisom) a jej obyvatelia • pamätihodnosti • významní rodáci, zmienky o obci a jej okolí v povestiach • známe udalosti v obci, historické pamiatky v obci • veľkonočné sviatky a tradície • zimné sviatky a tradície Slovensko • vlastivedná mapa – obce a mestá • pamiatky • významné miesta • výlety – najvýznamnejšie a najatraktívnejšie miesta

HUDOBNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiaka v rámci Dodatku sú určené za celý stupeň vzdelávania. Rozdelenie učebného obsahu do ročníkov v rámci 1. stupňa základnej školy je v kompetencii učiteľa, resp. školy.

Dodatok vychádza z platného *Vzdelávacieho štandardu vyučovacieho predmetu hudobná výchova*⁶ bez rozšírenia obsahového a výkonového štandardu.

Vymedzený obsah sa zapracuje do školského vzdelávacieho programu v súlade so stanovenými špecifickými cieľmi vyučovacieho predmetu hudobná výchova s dôrazom na špecifiká a charakteristiky danej národnostnej menšiny (maďarskej, nemeckej, rómskej, rusínskej, ruskej, ukrajinskej).

Vymedzený obsah sa implementuje do vyučovacieho procesu:

- a) bez navýšenia časovej dotácie – s využitím medzipredmetových vzťahov a prierezových tém v rámci povinnej hodinovej dotácie,
- b) s navýšením časovej dotácie z disponibilných hodín – postupovať podľa Štátneho vzdelávacieho programu (pozri aj *Manuál na tvorbu školských vzdelávacích programov pre základnú školu*⁷).

⁶ http://www.statpedu.sk/archiv/SVP/inovovany-statny-vzdelavaci-program/1-stupen-zs/hudobnavychova_pv_2014.pdf

⁷ http://www.statpedu.sk/files/sk/svp/zavadzanie-isvp-ms-zs-gym/zakladna-sola/manual/manual_zs_05112015.pdf

ŠPECIFICKÉ CIELE PREDMETU

Žiaci v rámci vlastnej národnostnej menšiny poznajú:

- detské, ľudové, regionálne i autorské piesne vlastnej národnostnej menšiny,
- významné osobnosti umenia, kultúry a ich diela, napr. skladatelia, hudobníci, speváci, tanečníci vlastnej národnostnej menšiny,
- ľudové hudobné nástroje typické pre vlastnú národnostnú menšinu,
- ľudové detské hry, ľudové tance, základné tanečné kroky charakteristické pre vlastnú národnostnú menšinu,
- príbehy, rozprávky, básne, riekanky, rečovanky charakteristické pre vlastnú národnostnú menšinu,
- umelecké súbory, divadlá v rámci svojho regiónu,
- podujatia (napr. folklórne festivaly, výstavy, prehliadky, súťaže...) spojené s kultúrou a umením národnostnej menšiny.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<i>K obsahovému štandardu sa nepridávajú ďalšie výkonové štandardy.</i> <i>Výkonový štandard určený v platnom vzdelávacom štandarde pre hudobnú výchovu zostáva nemenný.</i>	<i>Nižšie uvedený obsah je vymedzený z platného obsahového štandardu a implementuje sa do vyučovacieho procesu v zmysle Dodatku.</i> Hlasová činnosť • detské piesne • ľudové piesne • regionálne ľudové piesne • autorské piesne • popevky, riekanky, rečňovanky • vokálne dialogické hry • rytmizácia, artikulácia, deklamácia Percepčné činnosti – aktívne počúvanie • skladby skladateľov • orchester ľudových nástrojov • skupiny populárnej hudby • piesne, klasická, ľudová, tanečná, populárna hudba Hudobno-pohybové činnosti • hudobno-pohybové hry so spevom • ľudový tanec, resp. kroky, časti tancov

	• moderný tanec Hudobno-dramatické činnosti • príbehy, rozprávky, básne – v integrácii s vyučovacím predmetom jazyk národnostnej menšiny a literatúra • nahrávky, piesne • tvorivá dramatika
--	--

Vypracovali:

PaedDr. Gyöngyi Ledneczka, PhD., PaedDr. Lívia Tímárová, PaedDr. Anita Halászová, Mgr. Andrea Döményová, Mgr. Božena Mizerová

Konzultovali:

Ing. Beata Menzlová, RNDr. Mária Nogová, PhD., PhDr. Dagmar Tkáčová Vanečková, PhDr. Martin Adamovič, PhD., MBA.

Podklady poskytli vybraní odborníci – zástupcovia jednotlivých národnostných menšín:

Maďarská menšina: Mgr. Erika Kovács, Mgr. Andrea Győző

Nemecká menšina: Judita Kaletová, Libuša Tokarčíková

Rómska menšina: Mgr. Eva Gašparová

Rusínska menšina: Mgr. Marek Gaj, PaedDr. Marcela Ruňaninová

Ruská menšina: Alena Korol'ová

Ukrajinská menšina: PaedDr. Iveta Svítková